

Aerpié

-Arv-

Samiskt kulturarv

Med det samiska kulturarvet menas det samiska folkets kultur och historia i en geografisk kontext. Kulturarvet återspeglar en svunnen tid samtidigt som det är basen för ett tankesystem och dagens levande samiska kultur.

Definitionen på kulturarv inkluderar både det materiella och det immateriella kulturarvet. Det kan vara lämningar i naturen eller ett sätt att tänka eller göra saker på.

Samiska bostäder är exempel på materiellt kulturarv. De har utformats på olika sätt i olika geografiska områden beroende på tillgången på geografiskt läge, kulturella traditioner, tillgången på byggnadsmaterial (näver, torv, stänger av björk eller gran, tältdukar osv). De bostäder som var flyttbara lämnade nästan inga spår. Fasta bostäder av naturmaterial har med tiden återgått till naturen. Enda synliga spår efter en kåta kan till exempel vara en ring av stenar eller en öppen glänta med frodig grönska, som visar att det varit ett viste med kåtor.

Men kulturarv är inte bara lämningar i naturen. Det är också berättarkonst, traditionell musik, traditionell kunskap, religiösa och filosofiska system, traditioner, idéer och värden.

Nuet är ingen isolerad ö av tillfälligheter utan en länk i en lång, lång kedja. Allt hänger ihop. Förfäderna och det förflutna är en del av nuet och livet idag. Det förflutna och förfäderna/-mödrarna är för samer liksom för andra urfolk en bas för den samtida kulturen och identiteten. Det är ett tankesystem som skiljer sig från det moderna västerländska tankesystemet. ¹

¹ sametinget.se

"Hur kan man förklara en känsla?"

- Se in i mitt hjärta där vidderna, renen och gudinnorna bor. Jag ger dig en del av min känsla, av de spår och avtryck som präglat mitt liv -

Madeleine Renhuvud

En vandring genom skog och fjäll för att hitta vårt arv

Projektets huvudmål är att skapa en utställning med 3 generationers samisk konst och uttrycksform.

Jon Artur Renhuvud, Duodji: trä-, horn- och skinnslöjd.

Madeleine Renhuvud, Konst: Akvareller, Keramik, textil och poesi

Marika Renhuvud, Kroppslig konstform: Dans och jojk

Syfte:

Att sprida kunskap om den samiska kulturen genom att visa hur arvet förs vidare via traditioner. Att visa att man kan föra arv vidare genom det universella språket, konst.

Målgrupp:

Projektets mål är att nå ut till samer och ickesamer i alla åldrar. Alla ska kunna njuta av och ta del av denna utställning som på ett nyskapande och kreativt sätt tar oss in i den samiska berättarkulturen.

Förväntat resultat:

Minst 10 utställningar på Svensk och Norsk sida, samt stärka andra samer i deras sökande efter sitt samiska arv men också i deras konstutövande. Ge insyn i den samiska kulturen genom genom traditionell och nyskapande konst.

Bakgrund till projektet:

Idén till en utställning föddes då Jon Artur gick bort 2016. Att få visa upp hans konst, men också att få göra något tillsammans med honom. Efter hans bortgång har vi båda förstått hur mycket som egentligen kommer ifrån honom och att konsten varit ett sätt att minnas och förstärka minnet. Det sägs att jojken har kraften att föra någon som gått bort tillbaka till livet. Vi vill även tro att all konst inom det samiska gör det. För oss samer är det viktigt att det traditionella inte glöms bort, för att kunna föra ett arv vidare måste man även veta vart man kommer ifrån och för oss blir denna utställning ett djupdyk in i vår samiska kultur och vårt samiska arv. Att få se Jon Arturs slöjd och konst komma till liv är fint bara det, men att få göra denna resa tillsammans genom den samiska kulturens stig är ännu finare.

Marika Renhuvud

Dansare och koreograf som i detta projekt även kommer jojka. Marika är en modern dansare/koreograf från Idre i norra Dalarna. Hon bor nu i Falun men dansar, koreograferar och undervisar på olika ställen i världen. Hon är utbildad på skolan New Education For Contemporary Dance i Härnösand och Balettakademien i Stockholm och har ett diplom i dans för barn och unga - didaktik 1. Marika brinner för att sprida kunskap om sitt samiska ursprung och alla hennes dansstycken grundas på eller innehåller tankar och idéer som kommer från den samiska kulturen.

"min dröm är att sprida kunskap om och förståelse för den samiska kulturen genom dans"

Madeleine Renhuvud

Allkonstnär som i detta projekt kommer måla och skriva dikter m.m. Hon är född och uppvuxen i Mittådalens sameby men bor just nu i Ljusnedal i Härjedalens kommun. Hon är tjidjtjie, aahka, lärare, mångkonstnär, föreläsare, illustratör och författare. Hon har illustrerat böcker och samiskt läromedel, målar akvareller, arbetar med textiltryck och glasmåleri samt arbetar med keramik i rakuteknik. All hennes konst är inspirerat av hennes uppväxt och hon hämtar motiv från naturen och traditionella samiska mönster. Att uttrycka sig i samisk konst är viktigt för hennes identitet.

"För mig är det viktigt att förmedla det samiska för barn och unga och det gör jag genom mitt konstnärskap och författande. Jag tror det är viktigt att vi kommer ihåg och kan vårt ursprung och våra traditioner men att vi vågar skapa nya mönster och nya uttryck i andra material. Genom det visar vi att vår kultur och vår konst är levande."

Jon Artur Renhuvud

Renskötare och slöjdare som vi samlat ihop flera alster av efter hans bortgång 2016. Han slöjdade främst med horn och trä men använde sig av gravyr för att smycka sina verk. Han slöjdade även i skinn och läder och man kunde se och känna naturen i alla hans slöjdalster. Han jobbade med traditionella tekniker och mönster men la alltid in sin egen själ i arbetet.

Tre generationer berättar sin historia genom konst

Genom research kommer Madeleine att skapa konst utifrån Jon-Artur, hennes fars slöjd, samtidigt som Marika kommer skapa två dansfilmer och ett dansstycke utifrån Madeleines, hennes mors konst. Det kommer vara en tre stegs process där hela utställningen bygger på varandra. Man får följa 3 generationer av samisk konst, dåtid och nutid, traditionellt och nyskapande. Vi vill genom projektet skapa förståelse för den samiska konsten, hur den sett ut och hur det påverkar hur den ser ut idag. Vad man kan kalla samisk konst och inte och hur man kan skapa konst utifrån annan konst. Vad bär vi med oss från det vi sett och lärt oss och vad finns djupt inom oss i vår ryggmärg? Kan man dansa konst och kan dansen vara samisktradition? Det är vad vi vill utforska med detta projekt.

Tidsplan:

Helg i Mittådalen 23-24 Oktober:

* Research angående utställning, fundera på kostym, hitta kostymör, musiker, filmare, jobba på "logga/huvudbild" för projektet, Hur utställningen ska se ut, rent praktiskt, färdig skiss, samla tankar och material

Lásságámmi 6-30 April:

* Madeleine måla stor tavla, måla av slöjd, Marika studera Madeleines målande och arbetssätt samt samla in rörelsemönster och börja skapa dans.

Helg i Juli i Mittåhamran:

* Fotografering, Filma, planera och hitta rekvisita, ex träd, spår, dikter i golvet (lös det praktiska, vart köpa och beställa mm)
* Köpa in och beställa rekvisita samt teknik

Korda Art Residens 6-12 September:

* Måla klart allt, filma sista, sätt ihop hela utställningen.

Röros 1-3 Oktober: Öppning för utställningen Aerpie